

INSPECTIERAPPORT 2015
objectnummer 0360

Toren N.H. Kerk
Om 'e Toer 4
8491 CV Akkrum

Stichting Monumentenwacht Fryslân
Emmakade 59
Postbus 137
8900 AC Leeuwarden
tel. 058-2157365 / fax. 058-2157336
info@monumentenwacht-fryslân.nl
ww.monumentenwacht-fryslân.nl
Bezoekadres: Emmakade NZ 59 (1e verd.
rechts) te Leeuwarden

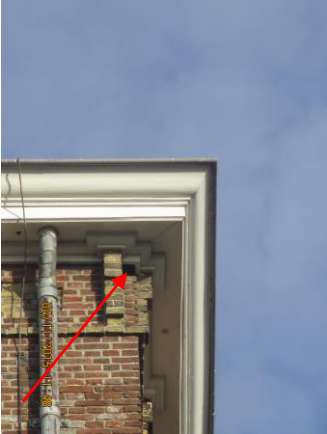
Algemeen

De constructieve toestand (casco) van het gebouw is redelijk. De onderhoudstoestand is redelijk.

Aanbevolen werkzaamheden in volgorde van prioriteit onderdelen

	<u>rubriek</u>	<u>technische staat</u>	<u>termijn</u>
Toren			
○ Herstellen galmborden (garantie?).	1.4.2	Redelijk	0-1 jaar
○ Uitvoeren/afmaken schilderwerk (garantie?).	1.7.2	Matig	0-1 jaar
○ Herstellen entreepartij west.	1.5	Slecht	0-1 jaar
○ Vervangen bevestiging wijzerplaten.	1.8	Slecht	0-1 jaar
○ Vervangen leertje.	3.8	Redelijk	0-1 jaar
○ Herstellen/aanlassen/ontroesten en behandelen onderdelen spits-constructie.	2.1.1	Matig	1-3 jaar
○ Verbeteren loodaansluitingen.	2.3	Matig	1-3 jaar
○ Vervangen door houtrot aangetast dakbeschot.	2.2.3	Matig	1-3 jaar
○ Verbeteren/aanbrengen veiligheidsvoorzieningen.	4.2	Matig	1-3 jaar
○ Herstellen zinkwerk.	2.5.4	Redelijk	1-3 jaar
○ Herstellen onderdelen dragende constructies.	3.2.1	Slecht	1-3 jaar
○ Ontroesten en behandelen duimen.	3.6	Matig	1-3 jaar
○ Herstellen metsel- en voegwerk.	1.2.1	Redelijk	4-7 jaar

Rubriek	Toelichting	Hersteladvies
<p>1. GEVELS</p> <p><u>1.1 Funderingen</u> Algemeen - fundering</p> <p><u>1.2 Gevels</u></p> <p><i>1.2.1 Baksteen</i> Algemeen - metselwerk</p> <p>- voegwerk - herstel metselwerk</p> <p>- herstel voegwerk</p> <p>- herstel blindankers</p>	<p>G Voor zover waarneembaar en gezien de kwaliteit van het opgaande werk.</p> <p>Rode vormbaksteen, gemetseld in kruisverband. Knipvoeg</p>	<p>0360 Toren</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Bij scheurvorming in de gevels, zowel in de bakstenen als erlangs (losgescheurde voegen) en bij uitbuikend metselwerk zal inboetwerk verricht moeten worden. Hierbij de beschadigde / loszittende bakstenen uitnemen en nieuwe stenen in metselen. Dit in verband met het bestaande metselwerk met bijpassende steen, zowel qua formaat, kwaliteit en kleur. ○ Aangezien een groot gedeelte van het voegwerk nog intact is en van grote historische waarde, is alleen plaatselijk (zorgvuldig) herstel gewenst. Hierbij zal gevoegd moeten worden met een mortel van dezelfde samenstelling als het omringende werk (kalkmortel), de slechte voegen zullen voldoende diep moeten worden uitgehaald (minimaal 1,5 maal de dikte) en er zullen eerst proefstukken moeten worden opgezet. ○ Onderzoek naar de mate van roestvorming van de blindankers. Het herstellen van de roestende verankeringen (aanbevolen wordt om dit gelijktijdig met het herstel van het metsel- en voegwerk uit te voeren). Hierbij de ankers vrijmaken, ontroesten, roestwerend behandelen en in de muur ingemetselde gedeelte omwikkelen met een vethoudende band. Het metselen als bestaand uitvoeren.

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies	0360 Toren
Westgevel				
- metselwerk 1 ^e geleding	G			
- metselwerk 2 ^e geleding	G			
- metselwerk 3 ^e geleding	G			
- voegwerk 1 ^e geleding	G	Plaatselijk verweerd voegwerk, oorzaak zout uitbloei onder de betonnen lijst.		
- voegwerk 2 ^e geleding	G			
- voegwerk 3 ^e geleding	G			
- gele verblendsteen	G	Vervuild / verweerd.		
- gevelsteen	R	Verweerd.		
- betonnen lijsten	R	Verweerd en scheurvorming.		
- pleisterlaag betonnen lijst	R	Plaatselijk gescheurd.		
Noordgevel				
- metselwerk 1 ^e geleding	R	Op diverse plaatsen corroderend ijzerwerk in het metselwerk. Het roestende ijzerwerk verwijderen om vervolgschade (scheuren en beschadigde stenen, etc.) te voorkomen.	○ Verwijderen roestig ijzerwerk.	
- metselwerk 2 ^e geleding	G			
- metselwerk 3 ^e geleding	G			
- voegwerk 1 ^e geleding	R	Plaatselijk open en loszittend voegwerk.	○ Herstellen voegwerk als bestand.	
- voegwerk 2 ^e geleding	R	Plaatselijk open en loszittend voegwerk.	○ Herstellen voegwerk als bestand.	
- voegwerk 3 ^e geleding	G			
- gele verblendsteen	G	Vervuild / verweerd.		
- betonnen lijsten	R	Verweerd. Op de linkerzijde is de bovenste lijst gescheurd.	○ Herstel is niet noodzakelijk.	
- pleisterlaag betonnen lijst	R	Plaatselijk gescheurd en licht verweerd.	○ Herstel is niet noodzakelijk.	
Oostgevel				
- metselwerk	R	Uitbuikend metselwerk, oorzaak het roesten van blindankers.	○ Onderzoek en herstel blindankers en inboetwerk verrichten.	
- voegwerk	R	Plaatselijk open en weggevallen voegwerk, bij uitbuikend metselwerk.	○ Herstellen voegwerk als bestand.	
- gele verblendsteen	G	Vervuild / verweerd.		
- betonnen lijst	R	Verweerd.	○ Herstel is niet noodzakelijk.	
- pleisterlaag betonnen lijst	R	Plaatselijk gescheurd.		
Zuidgevel				
- metselwerk 1 ^e geleding	R	Scheurvorming links onder betonnen lijst.		
- metselwerk 3 ^e geleding	R	Onder de gootlijst op de zuidoostzijde ontbreekt een steen, hierdoor gaan de vogels naar binnen.	○ Inboeten steen.	
				
		Ontbrekende steen.		
- overige metselwerk	G			

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies	0360 Toren
- voegwerk 1 ^e geleding	G	Onder betonnen lijst open en uitgesleten voegwerk. Zout uitbloei onder betonnen lijst.		
- voegwerk 2 ^e geleding	G			
- voegwerk 3 ^e geleding	G			
- gele verblendsteen	G	Vervuild / verweerd.		
- betonnen lijsten	R	Verweerd en plaatselijk gescheurd.		
- pleisterlaag betonnen lijst	R	Plaatselijk gescheurd.		
1.4 Vensters				
1.4.2 Hout				
Algemeen				
- galmborden	G			
- galmbordkozijnen	R	Onderin gescheurd en vermoedelijk plaatselijk licht door houtrot aange- tast.	○ Herstel kan beperkt blijven tot onderhoud schilderwerk.	
- begazing	G			
Noordzijde				
- rondvenster	G			
1.4.3 Gietijzer/staal				
Westzijde				
- ijzerwerk rondvenster	G			
Zuidzijde				
- ijzerwerk rondvenster	G			
1.5 Deuren, poortjes, toegangen				
Entreepartij west				
- deuren	R	De deuren sluiten onvoldoende (scheluw).		
- deurkozijn	S	De stijlen zijn aangetast door houtrot. De linker is door zwam aange- tast.	○ Aanlassen stijlen.	
				
		Door zwam aangetast.		
- raamhout bovenlicht	G			
- betonnen trap	R	Open naad tussen de onderdorpel en trap.	○ Afdichten met een reparatiemor- tel.	
- betonnen drempel	M	Gescheurd.	○ Vervangen door een hardstenen drempel.	
- betonnen neuten	G			
- handgreep	R	Plaatselijk licht roestig.		

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies	0360 Toren
<u>1.7 Glas/schilderwerk</u>				
1.7.1 <i>Beglazing/ stopverf</i>				
Noordzijde				
Rondvenster				
- blank glas	G			
- stopverf	G			
Westzijde				
Rondvenster				
- blank glas	G			
- stopverf	G			
Entreepartij				
- blank glas bovenlicht	G			
- stopverf bovenlicht	R	Plaatselijk lichte scheur in de stopverf.		
Zuidzijde				
Rondvenster				
- blank glas	G			
- stopverf	R	Aan de binnenzijde staat de aansluiting met beglazing open.		
1.7.2 <i>Schilderwerk</i>				
Algemeen				
- herstel schilderwerk	R		○ Bijwerken schilderwerk.	
- herstel schilderwerk	M		○ Uitvoeren schilderwerk.	
Onderdelen				
- gootlijsten	G			
- galmbord kozijnen	R	Onderste gedeelten van de galmbordkozijnen en onderkant onderste galmborden zijn niet geschilderd.		
- galmborden	R	Plaatselijk barstvorming en bladderend.		
- rondvenster noordzijde	G			
- rondvenster westzijde	G			
- rondvenster zuidzijde	G			
- entreepartij westzijde	M	Barstvorming, vuil verfwerk en afbladdering.		
<u>1.8 Diversen</u>				
Tijdsaanduiding				
- baksteen	G			
- pleisterwerk	G			
- wijzerplaten	G			
- bevestiging wijzerplaten	S	Zowel aan de buiten als binnenzijde zeer roestig. Door het uitzetten van roest scheurt het metselwerk plaatselijk. Op enkele plaatsen ontbreken de moeren. Een wijzerplaat op een noordzijde is los (hier ontbreken 2 moeren).	○ De bevestiging vervangen door r.v.s.	

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies	0360 Toren
2. DAKEN				
<u>2.1 Kapconstructies</u>				
2.1.1 Hout				
Grenen spits constructie				
- hoekkepers zuidoostzijde	M	Twee stuks aan de ondereinden door houtrot aangetast.	○ De door houtrot aangetaste delen uitnemen en aanlassen.	
				
		Door houtrot aangetast.		
- overige hoekkepers	G			
- muurplaten	R	Aan de westzijde is de binnenmuurplaat door houtrot aangetast.	○ De door houtrot aangetaste delen uitnemen en aanlassen.	
- verankering muurplaten / hoekkepers	M	Roestige stropen/krammen.	○ Ankers demonteren, ontroesten en roestwerend behandelen. Stropen/krammen vervangen.	
- schoren	G			
- korbelen	G			
- vernageling	R	Roestig.	○ Op termijn/bij gelegenheid de vernageling vervangen.	
- makelaar	G			
- verankering makelaar	M	Door roest aangetast.	○ Anker demonteren, ontroesten en roestwerend behandelen.	
- dekbalken / balklaag bordessen	G			
<u>2.2 Dakbedekking</u>				
2.2.3 Leien				
Leien				
- maasdekking	G			
- dakbeschot	M	Langs verschillende hoekkepers door houtrot aangetast. Oude houtwormaantastingen. Op enkele plekken aangetast door mogelijk nog actieve boktor (bordesruimte vlaggenluik en ruimte eronder).	○ Door houtrot aangetaste dakbeschot vervangen, bij vervangen leibedekking en controle houden op eventueel nieuwe boktoraantastingen. Om dit goed te kunnen zien, eerst alle ruimten goed schoonmaken.	

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies	0360 Toren
<u>2.3 Loodaansluitingen</u>				
Spits				
- poesterlood	R	Scheuren aan de ondereinden van de poesters. Dit is op meerdere plaatsen beplakt en gekit.	○ Het lood in het geheel vervangen.	
- vlinderlood	M	De aansluiting tussen het vlinderlood en de leien is niet optimaal en de kwaliteit van het lood is slecht. Hierdoor lekt het en wordt het dakbeschot en de hoekkepers door houtrot aangetast.	○ Het vlinderlood in zijn geheel vervangen.	
- voetlood	M	Verouderd en gescheurd doordat het in te lange stukken is aangebracht. Op de oostzijde afgescheurd.	○ Vervangen in meterstukken.	
				
		Afgescheurd voetlood.		
<u>2.4 Goten en hemelwaterafvoeren</u>				
2.4.1 Goten				
Zink				
- bakgoot	G			
2.4.2 Hemelwaterafvoeren				
Zuidzijde				
- loden afvoer	R	Verweerd en op meerdere plekken ingedeukt.	○ Laten herstellen door een erkende loodgieter.	
- muurpennen	G			
<u>2.5 Dakopeningen</u>				
2.5.4 Luiken				
Inspectieluik				
- zinken bekleding	R	Op een hoek gescheurd en egale verwerking. Scheur is beplakt met bitumenband.	○ Bij gelegenheid vervangen/herstellen.	
				
		Beplakte hoek van luik.		
- houtwerk	R	Door lekkage is lichte houtrot ontstaan.	○ Bij gelegenheid vervangen/herstellen.	

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies	0360 Toren
Vlaggenluik				
- zinken bekleding	G			
- houtwerk	G			
<u>2.7 Gootlijsten</u>				
Algemeen				
- gootlijst	G			
<u>2.9 Diversen</u>				
Bekroning spits				
- ijzerwerk	G			
- haan	G			
- loden muts	G	Onderste gedeelte is verweerd.		
- pijnappel	G			
- vergulding	G			
3. INTERIEUR				
<u>3.0 Algemeen</u>				
Interieur				
- algemeen		Voor zover bereikbaar en zichtbaar zijn door ons in het constructieve gedeelte van het interieur enkele noemenswaardige gebreken geconstateerd.		
<u>3.2 Dragende constructies/vloeren</u>				
<u>3.2.1 Dragende constructies</u>				
Algemeen				
- dragende constructies		Van boven naar beneden worden de verschillende ruimtes beschreven. Bij beschrijving van een balklaag betreft het de zichtbare in de desbetreffende ruimte.		
Ruimte met klokkenstoel				
- metselwerk	G	Plaatselijk verweerde stenen.		
- voegwerk	R	Plaatselijk uitgesleten voegwerk. Weggevallen en loszittend voegwerk.	○ Herstel is niet noodzakelijk.	
- muurstijlen	R	Langs de muur op enkele plekken licht door houtrot en houtborende insecten aangetast.		

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies	0360 Toren
- haakankers van muurstijlen	S	<p>Zeer roestig aan het oppervlak en enkele verankering is in het metselwerk zeer roestig.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ○ De ankers vrij maken, ontroesten, roestwerend behandelen en omwikkelen met een vethoudende band. Weer dichtmetseten als bestand. 	
- schoren	G	Goed vrijgehouden van het muurwerk.		
- korbelen	G	Goed vrijgehouden van het muurwerk.		
- balklaag	R	Enkele balkkoppen zijn door houtrot aangetast. Deze zijn echter ondervangen door sleutelstukken.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Herstel is niet noodzakelijk. 	
- sleutelstukken balklaag	G			
- verankeringen balklaag	S	Zowel in het metselwerk als oppervlakkig door roest aangetast.	<ul style="list-style-type: none"> ○ De ankers demonteren, ontroesten en roestwerend behandelen. 	
- trappen	G			
- strijkbalen	G	Langs de muur op enkele plekken licht door houtrot aangetast.		
- verankering strijkbalen	M	Zowel in het metselwerk als oppervlakkig door roest aangetast.	<ul style="list-style-type: none"> ○ De ankers demonteren, ontroesten en roestwerend behandelen. 	
- onderslagen klokkenstoel / trekbalken	G			
- verankering onderslagen	M	Zowel in het metselwerk als oppervlakkig door roest aangetast.	<ul style="list-style-type: none"> ○ De ankers demonteren, ontroesten en roestwerend behandelen. 	
Ruimte met uurwerk				
- metselwerk	R	Een scheur in de westmuur.		
- voegwerk	G			
- muurstijlen	R	Alleen de muurstijl in de noordwesthoek is onderin licht door houtrot aangetast.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Herstel is niet noodzakelijk. 	
- ladder	G			
- schoren	G			
- balklaag	G			
- verankeringen	R	Plaatselijk roestig in het metselwerk.		

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies	0360 Toren
Ruimte met ketel/rondvensters				
- metselwerk	R	Verticale scheur in hoekaansluiting van de noordoosthoek.	○ Herstel is nog niet noodzakelijk	
- voegwerk	R	Op veel plekken loszittend en weggevallen.	○ Herstellen voegwerk als bestaand met een kalkhoudende mortel.	
- onderslagen	G			
- verankering onderslagen	G			
- balklagen	R	Diverse balkkoppen zijn in het metselwerk door houtrot aangetast. Er is een onderslagbalk aangebracht.	○ De door houtrot aangetaste delen uitnemen en aanlassen.	
- verankeringen	M	De ankers aan de noord- en zuidzijde zijn in het metselwerk zwaar roestig. Op de oost- en westzijde zijn de ankers roestig.	○ De ankers demonteren, ontroesten en roestwerend behandelen.	
				
		Zeer roestige ankers.		
- trap	G	Roestige vernageling.		
Begane grond				
- metselwerk	R	Scheur boven de westelijke toegang. Scheurend metselwerk rondom de duimen van de deur tussen de toren en de kerk.	○ Inboetwerk verrichten. Hierbij de beschadigde / losgescheurde bakstenen uitnemen en opnieuw inmetselen. Dit in verband met het bestaande metselwerk met bijpassende steen, zowel qua formaat, kwaliteit en kleur.	
- voegwerk	G			
- balklaag	G			
- verankering zuidwesthoek	M	Sterk geroest in het metselwerk en aan het oppervlak.	○ Het anker demonteren, ontroesten en roestwerend behandelen.	
- overige verankeringen	G	Voor zover waarneembaar. Vermoedelijk zijn deze ankers in het metselwerk net als het anker in de zuidwesthoek door roest zijn aangetast.		
- ladder	G			
3.2.2 Vloeren				
Algemeen				
- vloeren		Van boven naar beneden worden de verschillende ruimtes beschreven.		

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies	0360 Toren	
Spits - algemeen	R	Gaten voor vlaggenmast afdekken.	☐ Luiken aanbrengen in de vloeren. Zie ook rubriek 4.2		
					
- 1 ^e bordes	R	Planken zijn plaatselijk gescheurd en door houtrot aangetast.	☐ Vervangen planken.		
Ruimte met klokkenstoel - houten vloeren	G				
Ruimte met uurwerk - houten vloer	G				
Ruimte met ketel/rondvensters - houten vloer	G				
Begane grond - bakstenen vloer	G				
<u>3.6 Timmerwerk/lijstwerk</u>					
Deur tussen kerk en toren - deuren	G		☐ De duimen demonteren, ontroesten en roestwerend behandelen.		
- kasten	G				
- duimen	M	In het metselwerk door roest aangetast.			
- gehengen	G				
<u>3.9 Diversen</u>					
Klok/klokkenstoel					
Klokkenstoel - houtwerk klokkenstoel algemeen	G				
Grote luidklok					
- luidklok	G		☐ Vervangen leertje.		
- luidklok ophangingen	G				
- luidas	G				
- klepel	G				
- klepel ophanging	R	Leertje is doorgesleten.			
- luidhamer	G				
- luidwiel	G				
Kleine luidklok					
- luidklok	G				
- luidklok ophanging	R	Roestig.			
- luidas	R	Plaatselijk roestig.			
- klepel	R	Roestig.			
- klepel ophanging	R	Roestig.			
- luidwiel	R	Roestig.			

Rubriek		Toelichting	Hersteladvies	0360 Toren
Uurwerk/uurwerkkast				
- uurwerk	G	Voor zover waarneembaar. Staat stil (niet meer in gebruik).		
- staanders onder uurwerk	R	De staanders zijn plaatselijk aange- tast door houtboorders.	○ Houtworm bestrijden.	
- uurwerkkast	G			
4. DIVERSEN				
<u>4.1 Technische installaties</u>				
4.1.2 <i>Bliksembeveiliging</i>				
Algemeen				
- bliksembeveiliging	G	N.B. De inspectie van de bliksembe- veiliging heeft uitsluitend betrekking op de uitwendige installatie. Betref- fende de juiste functionering, dient u de installatie periodiek te laten doormeten door een gespecialiseerd bedrijf.		
<u>4.2 Bereikbaarheid en toeganke- lijkheid</u>				
4.2.2 <i>Interieur (toegankelijk- heid)</i>				
Oriëntatieverlichting				
- spits	G	1 lamp is defect.	○ Lamp vervangen.	
Ladders en trappen				
- houten ladders	M	Van de bovenste ladder in de spits zijn enkele sporten beschadigd. De bevestigingen zijn roestig.	○ Houten ladder vervangen.	
Trapgaten en openingen				
- algemeen	G			
Luiken				
- algemeen	G		○ Luiken op gaten van de vlag- genmast aanbrengen.	
4.2.3 <i>Exterieur (bereikbaar- heid)</i>				
Veiligheidshaken				
- algemeen	M	Oncontroleerbaar van binnenuit. Onder het kruis ontbreken enkele haken. Ter hoogte van de goot zijn de haken niet met draadeinden 3x rond 8 vast gezet.	○ Onder het kruis in elke windrich- ting één haak ter ondersteuning bij de inspectie en werkzaamhe- den aan het torenkruis en dak- vlakken. Deze dienen te worden bevestigd met M10 bouten. ○ Haken opnieuw aanbrengen.	